

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, $\frac{1}{2}$ évre 6 frt, $\frac{1}{4}$ évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, $\frac{1}{2}$ évre 7 frt, $\frac{1}{4}$ évre 3 frt 50 kr. 1 óra 1 frt 20 kr.
HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Játék a tüzzel.

Arad, február 26.

A Róma hatalmi érdekeit szolgáló katolikus hierarchia nálunk is bámulatos szimatjáról tett tanubizonyságot. Csalhatatlan bizottsággal megérezte a bekövetkezendőket s azokhoz képest jó előre megtette úgy támadási, mint védelmi intézkedéseit; sőt annyira biztosra fogta a kormány reformakcióját, hogy azt a feltevést költi bennünk, mintha ezen akciókat saját renitenciája által célzatosan akarta volna felidézni azon reményben, hogy a küzdelemből ő kerül ki győztesen s a győzelmes reakció vissza fogja állítani régi hatalmát, vagy legalább is oly társadalmi és alkotmányos válságok láncolatát állandósítja, mely leköti Magyarországot s azzal együtt az egész Monarchia hatalmát s nem fog utjába állhatni a vatikáni politika azon törekvésének, mely a pápa világi uralmának helyreállítását célozza.

Az ultramontán papság által indított harcra való titkos előkészületek közé kell számítanunk — a reverzálisok követelésétől eltekintve — azon mozgalmak párhuzamos megindítását is, melyek az *ecclesia militans* legyőzete esetén a hatalmukon ejtendő csorba fejében őket kárpótolandáná. Mert van annyi sütnivalója az ultramontán hierarchiának, hogy ha háborút kezd is, azt úgy csinálja, hogy ő vagy mindent nyer, és ellenfele végkép megsemmisül, vagy balsiker esetén a hadiköltségeket a — győztes ellenfél fizeti meg.

Ezen párhuzamos két mozgalom egyike a gyermekek vallását szabályozó 68-iki törvényeknek megfelelő módosítása, másik pedig a — *katholikus autonomia*.

A katolikus autonomia gyüneve alatt lappangó hierarchikus hatalmi törekvések a beavatottak előtt már régen nem ismeretlenek. A papi befolyás épségben tartása mellett a világi katolikuság belevonásával egy oly status alakítását tervezik, mely a felelős kormány s így a parlament kizárásával a saját hatáskörében gyakorolná a koronával együtt az összes kegyuri jogokat, még azokat is, melyek ma még egyes parochiák betöltésénél a földesurakat illetik. Ugyszintén kivételnek az alapok kezelése a felelős kormány hatásköréből s a felekezeti iskolákkal együtt eme status adminisztrációja és oltalma alá helyeztetnék, hogy így eleje vétessék egyszer s mindenkorra azon lehetőségnek, hogy a magyar nemzeti kultúra érdekében a népoktatás államosíttassék.

Magától értetődik, hogy a holt kéz, a temételen papi javadalmak, mint ezen status integrans részei, szintén a törvény által biztosított katolikus autonomia körébe vonatnék, s így szó sem lehetne

többé azok szekularizációjáról. Mind eme szép vívmányokhoz ráadásul esnek még a világi hiveknek nyújtott beleszólási joguk (?) fejében azoknak busás megadóztatása mindenféle kultuszcélok czimén.

A katolikus autonomia ilyen irányu megvalósítását célzó intézők az ő törekvéseik jogosultságát azzal akarják igazolni, hogy rámutatnak a protestáns és görög nemegyesült egyházak hasonlaku s már régen fennálló szervezetére, kölcsönösség és a jogegyenlőség alapján követelik a katolikus egyház számára ugyanazon jogokat, melyekkel a többi autonóm egyház Magyarországon bír.

Hogy ez így van s nem másként, az már a hercegprimásnak azon beszédéből is kitűnik, melylyel ő tegnap a katolikus autonomia előkészítési munkálataira alakított bizottság ülését megnyitotta, s melyben a főpap nyíltan kimondja, mikép az autonomia megvalósítása az 1848-iki XX. t.-cz. 2. §-ában kijelentett vallási jogegyenlőség és viszonyosság elvénél fogva, valamint a rendi alkotmány megszüntetése és a parlamentáris felelős kormányrendszernek behozatala következtében vált szükségessé. Ugyanezen beszédből az autonomia megvalósítására irányult törekvésből azon célzat is kiderül, hogy a hierarchia ezen intézmény által az állam elleni harcában a világi katolikusoknak szervezett testületi támogatására számít. Erre a primásnak következő szavaiból egész bátran lehet következtetni:

„A katolikus autonomia létesítésének előmozdítása által a katolikus klerus és a világi hivek között szükséges összetartást, az erők egyesítését fogjuk biztosítani.»

Azonban a katolikus egyház és a többi autonóm egyházaknak a viszonyosság alapján való párhuzamba állítása körül célzatos fallácia lappang, mert a katolikus autonomia és a többi egyházak önkormányzata között óriási különbség van.

Míg ugyanis a magyarországi protestáns és görögkeleti egyházak fejei magyar alattvalók és kormányzatuk mindenféle külföldi hatóságtól teljesen független, addig a katolikus egyház feje egy külföldi nagyhatalmu szuveren papi fejedelem, ki csalhatatlanságának attribútuma mellett korlátlan és abszolút hatalommal rendelkezik nemcsak az egyház fegyelmi ügyeiben, de föltétlenül rendelkezik az egész magyarországi katolikus hierarchiával, és pedig rendelkezik vele hatalmi céljainak előmozdításában még akkor is, midőn politikája Magyarországgal szemben határozottan ellenséges. Ez beigazolódott épen a mostani egyházpolitikai mozgalmak keletkezésénél, midőn a magyarországi kath. kler-

us ugyanazon elkeresztelési rendelet iránti engedelmességet, mely rendelet az ő hozzájárulásával lett kibocsájtva és általa éveken át szó nélkül végrehajtva, a pápa egyszerű parancs szavára megtagadta. Egy ilyen külföldi hatóság abszolút hatalma alatt álló — egyháznak oly függetlenséget és önkormányzatot biztosítani, mint a milyennel a protestáns egyházak bírnak, nem volna egyéb, mint a magyar állam ellen irányult botor merénylet. És nagyon is fejen találta a szegyet Wekerle Sándor miniszterelnök a képviselőház mai ülésén mondott beszédében, midőn a katolikus autonómiát illetőleg kijelentette, hogy ezen autonómiának hatáskörébe a király kegyuri jogait a magyar állam soha átbocsájtani nem fogja.

Másrészt a katolikus főpapság és a káptalanok javadalmainak birtokolási joga sem hasonlítható össze a protestáns egyházak tulajdonát képező jószágokkal és alapokkal; mert míg ez utóbbiak a protestáns hivek magánadományaiából keletkeztek, addig a magyar katolikus egyház fundációi legnagyobb részt állami dotációk, melyeket az állam nevében a magyar királyok honvédelmi és — az akkor kizárólag a kath. papság által intézett — közoktatási célokra adományoztak. Nyilvánvaló, hogy ezen fundációk ma már eredeti céljaiktól elvonatnak, s egyes papoknak apostolokhoz nem illő bőséges élet tolytatására és tejedelmi fényű udvartartásra nyújtanak módot.

Hogy ez így nem jól van, és hogy ez továbbra és állandóan így nem maradhat, az épen a jogegyenlőség és viszonyosság elvénél fogva több mint bizonyos, és ha a magyar állam — a mit alig lehet föltenni — a katolikus főpapságnak állami dotációkból eredő javairól a katolikus autonomia részére le is mondana, magában a katolikus autonóm egyház kebelében előbb utóbb felütné fejét a világi status befolyásának érvényesülése révén ama mozgalom, mely a roppant főpapi javadalmakat a kultusz céljaira visszakövetelné.

Gondolják meg ezt az *ecclesia militans* azon oszlopos tagjai, a kik a katolikus autonómiát az egyházpolitikai törvényjavaslatok ellenében sürgetik, mert önmagukon fogják a közmondás igazságát tapasztalni, hogy *nem jó a tüzzel játszani.*

BELFÖLD.

Kath. autonomia.

A kath. autonomia ügyében kiküldött bizottság befejezte működését. Elhatározták, hogy ő F e l s é g é t arra fogják felkérni, hogy a már 1869-ben szentesített választási szabályzat értelmében egy új kath. kongresszus egybehívására adja meg az engedélyt.

Elismerjük, hogy bajos lett volna az adott körülmények közt mást határozni. A husz évvel ezelőtt készült elaborátumra kitérni a bizottság nem érezhette magát hivatottnak, de az különben is oly elavult s a mai megváltozott viszonyok közt elannyira kihivatellen, de másrészt ama körülmény, hogy ő Felsőge amaz elaborátumra 20 éven át nem válaszolt, — mindez eléggé megokolta teszi ama tervet, hogy az elaborátum a napirendről egyszerűen levéteessék. Fontos kérdés marad még mindig annak eldöntése: czélyszerűnek tartja-e a kultuszminiszter ő Felsőgét arra kérni, hogy épp e n most hívja össze a kath. kongresszust. Az erre való előkészületek ugyis sok időt vesznek igénybe s így az egybehívás — reméljük — a most napirenden lévő egyházzápolitikai javaslatoknak mindkét Házban leendő tárgyalása után fog megtörténni.

ORSZÁGGYÜLEÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Küzlöny“ távirati tudósítása. —

Budapest, február 26.

Kezdeté d. e. 10 órákor.

Elnök: Bánffy Dezső br., majd Perczel

Dezső,

Jegyzők: Molnár Antal, Eszterházy Kálmán, Bartók Lajos.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Hieronymi, Szilágyi, Csáky, Hieronymi és Josipovich miniszterek.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

A kötelező polgári házasság.

Tódor József ugyanazon okokból lépett ki a szabadelpvűpartból, amelyek miatt most a szönyegen levő javaslatot ellenzi. Nem csak hitbéli aggályai vannak, de hiszi, hogy ez a reform az országnak nagy kárára van.

Madarász József: Tévés hit! (Derűtség.)

Tódor József: Utóbb kétségbevonták még azt is, hogy a polgári házasság a katolikus hitelvekkel nem ellenkezik. Ezt hangoztatta maga Wekerle is. Nehogy ez a téves nézet megerősödjék, vállalkozik arra, hogy kimutassa: ez a reform mélyrehatóan sérti a katolikus hitelveket. A házasság vallásos intézmény, ehhez kétség sem férhet, mindamellett bizonyítására felolvass egy röpiratból hosszabb szemelvényt, amelynek tanúsága szerint is a házasságot már időknél előtte a társas élet első nyilvánulásaiban vallásos intézménynek tartották. De hisz felesleges erről beszélni s maga a házasság jelentősége és hivatása a legerősebb bizonyíték a mellett, hogy a házasság vallásos cselekmény. Ebből, hogy a vallásos cselekmény, önként következik, hogy a kereszténység alapítójának intenciójához képest a házasság felbonthatatlan és így a törvénykezés a házassági ügyekben kizárólag az egyházat illeti. A polgári törvények nyilvánvaló rendeltetésük dacára, a házasság felbonthatóságát mondják ki és ezáltal a vallásos intézményt alapjában támadják meg. A polgári házasság még tovább megy, mert kivetkőzteti egészen a vallási jellegből ezt az intézményt. És mégis azt mondják, hogy a polgári házasság a hitelveket nem sérti, holott sérti és semmi sincs nagyobb ellentétben, mint polgári házasság és hitelv. És ha mégis azt tapasztaljuk, hogy ahol meg van a polgári házasság, az egyház utasítja hiveit, hogy a polgári házasságot is kössék meg, ez csak azért történik, hogy az egyházzal megkötött házasság polgári jogkövetkezményeit ne veszélyeztessék. Akár hogy bizonyítgatják, a polgári házasság bizony-bizony az erkölcsi rendet is alapjában megtámadja és ezért ártalmas az országra is. Epen azért a reformot nem fogadja el. (Helyeslés.)

Darányi Ignác tisztelettel van minden vélemény és így Tódoré iránt is, annyival is inkább, mert a türelem papjához méltó volt felszólalása és mert előre bejelentette, hogy a hozandó törvény előtt meghajlik. (Helyeslés.) Attérve a tárgyra utal arra, hogy az állam most nem tesz egyebet, mint visza veszi eddig az egyházakra ruházott jogot és ezt teheti, anélkül hogy sértene, mert joga mindenkinek tehát joga az államnak is, hogy éljen jogával. (Helyeslés jobbfelől.) Az adott helyzet minnek kifolyása? Az 1868: 53. czikknek végrehajt-

hatatlansága. Meg kell tehát változtatni ezt a törvényt, de természetesen úgy, hogy a benne lefektetett garanciák másként érvényesüljenek. Semmiesetre sem kívánatos, ha a megváltoztatást anyagi kérdésekkel kapcsolatban ejtenék meg. Mert a protestáns egyházak anyagi kárpótlás nélkül is megtudják hozni a tőlük járó áldozatot az állami érdekek biztosításának érvényesítésére, ha az áldozatot kívánja. (Helyeslés.) Eppen azért a protestáns egyházzal szemben igaztalan volt Szapáry, amidőn a komáromi gyűlésre azt mondta, hogy az az összes katolikusokat megsértette. Felolvassa az inkriminált jelentést s napnál világosabbá teszi, hogy Papp Gábor püspök jelentésében a legkisebb támadás sincs. Ellenben nézzék meg a másik egyház püspökének egyidejű iratait: bezzeg másként irnak és beszélnek azok! (Zajos, élénk helyeslés.) Adadja Szapárynak a komáromi gyűlés 230 határozatát tartalmazó jegyzőkönyvét és ha abban nem fog találni semmi támadást a katolikusok ellen, ismerje be tévedését itt a Házban. (Zajos helyeslés és tetszés jobbfelől.) Bánó József beszédjére megjegyzi, hogy e Házban csak magyar képviselőt ismer. A református zsinaton azon nézetnek adtak kifejezést, hogy a polgári házasság nem vallási kérdés első sorban, hanem állami. Apponyival szemben felolvasta a szász szuperintendensnek egy levelet. Megengedi, hogy Németországban is erős izgatások folytak az orthodox protestánsok részéről. De itt különbséget kell tenni a buzgó vallásosság és a fanatikus, romboló orthodoxia között. Apponyiról sokan azt hitték, s ő is azt hitte, hogy bár a kötelező szót nem használta, megszavazza a kötelező polgári házasságot. (Helyeslés jobbfelől.) Ebből a beszédből az a tanulság, hogy azóta Apponyi álláspontja jelentékenyen változott. Utal Kossuth Lajos nagy hazánkfia... (Nagy zaj a szélső balon és a baloldalon.)

Károlyi Gábor gr.: A habarék is zajong? Pedig az is kiközösítette! (Zajos derűtség.)

Polonyi Géza: De Darányi is!

Madarász József: Ugy látszik Darányi megtért. Akkor pedig még az isten is megkegyelmez neki. (Zaj.)

Darányi Géza: Ne féljen Polonyi, nem olyat idézek Kossuthból, ami rá nézve kellemetlen. (Zajos derűtség jobbfelől.) Kossuthot mindenki elismeri a következetesség emberének. Nos, Kossuth ellenzéke dacára ma ezt a reformot helyesli és a hazafiság tételül ismeri el. (Helyeslés és tetszés.) Apponyi és Szapáry tiltakozik az ultramontán elnevezés ellen. Hát miért nem nevezik Csákyt, Orczyt és a többi katolikus férfit, akik szintén ápolják a katolikus érdekeket, miért nem mondják ultramontánoknak? Nyilván, mert nem adtak rá okot. (Zajos helyeslés jobbfelől.) Vigasztaló a dologban az, hogy itt a haladás ereje fog győzni. És ezért a javaslatokat elfogadja. (Zajos, hosszas éljenzés jobbfelől.)

öt perc szünnet volt.

Bethlen Gábor gr. a javaslatot nem szavazza meg, mert arra nem látja a talajt előkészítettnek, de nem szavazza meg főleg azért, mert nem bizza erre a pártra ezt a fontos refermot.

*

Budapest, február 26. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sűrűnnyzi:

Bethlen után Wekerle tárgyilagos, de nagyhatású beszédben vont párhuzamot a valódi vallásosság és a vallásos külszín között, mely utóbbi alatt a türelem és szeretet helyett a gyűlölség, türelmetlenség és erkölcstelenség tanyáz. A történeti igazság kedvéért konstátálta, hogy a kormány liberális álláspontjára a komáromi gyűlés nem volt befolyással. A kötelező formát azért választották, mert az egyházi álláspontra ez kevésbé sérelmes mint a fakultatív. Apponyi fakultatív formája ideiglenes, tehát helytelen, mert a létező izgatottságot és diferenciát csak elodázza, de nem oldja meg. (Zajos helyeslés.) Jelezte jövőendő működését; a kath. autonomia megoldásán a kormány komolyan fáradozik, de egynek, a királyi kegyuri jogainak teljes épségben tartásával. (Helyeslés.) Jelezte, hogy az egyhá-

zak méltányos, lehető segélyezésén is fáradozik. Végül nagy hatással Szapáry elen fordult kérve őt, ha vezér akar lenni. (Derűtség) legalább mondja meg, hogy mit akar, mert így az ország nem tudja, hogy miért kövesse. (Nagy tetszés és éljenzés.)

Szapáry Wekerlének válaszolva, az ő felszólalásában kijelentette, hogy ő a szükbéli házasságot akarja.

Wekerle beterjesztette a közös függő adósságok egy részének beváltásáról szóló javaslatot. (Éljenzés.)

A liberális reformok mellett.

— Ujabb értesülések. —

A budapesti országos liberális gyűlésen Szeged is részt vesz. Ez ügyben vasárnap délután Zsótér Andor szabadelpvű párti és Polczner Jenő függetlenségi pártelnökök összehívására előértekezlet volt, melyen mindkét pártbeli polgárok elhatározták, hogy a nagygyűlésre nagyobb küldöttséget küldenek.

Popovics Vazul vasárnap a következő táviratot vette óbecsei választóitól: „O-Becse a mai napon pártkülönbség nélkül egybegyűlt szabadelpvű polgárai neked, szeretett képviselőnknek, az egyházzápolitikai kérdésekben tanúsított szilárd és hazafis magatartásodért, lelkesülten bizalmat szavaznak és továbbbi tántoríthatlan kitartásra kérnek.“

Csongrád nagy számmal összegyűlt szabadelpvű polgárai vasárnap tartott értekezletükben egyhangu lelkesedéssel nyilatkoztak az egyházzápolitikai reformok felett s a Budapesten folyó évi márczius hó 4-én tartandó liberális nagygyűlésen nagyobb számu küldöttekkel képviseltetik magukat.

Szarvason vasárnap Havíár Dániel függetlenségi képviselőnek a kormány-párti és ellenzéki választók impozáns sokasága nagy lelkesülés között bizalmat szavazott az egyházzápolitikában elfoglalt álláspontjára. A gyűlésből üdvözölő távirat küldött a képviselőnek.

Pozsonyban több előkelő szabadelpvű polgár a következő táviratot intézte Szilágyi Dezső igazságügyminiszterhez, ki tudvalevőleg az ottani választókerület képviselője: „Nagyszabású és remek beszédjéért, mely választói körében rendkívüli hatást és lelkesedést keltett, nagyméltóságodat, kire mint a szabadelpvűség kimagasló bajnokára és országgyűlési képviselőnkre méltán büszkéek vagyunk. tiszteletteljesen üdvözöljük Günther Vilmos Kramolin Gyöző, Löwyer Vilmos, Mihályi Jenő, Richter Ede, id. Samarjay Károly, Taller Pál, Vutkovich Sándor, Wodianer Imre, Zerne Károly.“

Nagy-Róce város polgármestere, Stefancsik Károly vasárnap délelőttre a városház nagytermébe gyűlésre hívta össze a város összes polgárságát. A gyűlésen 300-nál többen jelentek meg s a polgármester lelkesítő beszéde után elhatározták, hogy a kormánynak egyházzápolitikai javaslataiért bizalmat szavaznak és a márczius 4-ikén Budapesten tartandó liberális nagygyűlésre 10 tagu küldöttséget menesztettek.

Szoboszló rend. tan. város kedden rendkívüli közgyűlésen fogja tárgyalni a liberális nagygyűlésre való meghívást. Indítványozni fogják, hogy Szoboszló küldöttséggel képviseltesse magát a nagygyűlésre s káry lovas hajduinak híres régi lobogója alatt jelenjen meg a gyűlésen.

A debreczeni ügyvédi kamara vasárnapi rendkívüli közgyűlése a függetlenségi párti dr. Bakonyi Samu indítványára elhatározta, hogy a polgári házasságról szóló törvényjavaslatnak a képviselőház elé terjesztése felett érzett örömeben Szilágyi Dezső igazságügyi minisztert feliratilag üdvözli s reményét és bizalmát fejezi ki a felett, hogy a javaslat törvényerőre fog emelkedni.

Aradmegyei jegyzők a miniszternél.

— Felhívás. —

A következő sorokat vettük:

Kartársak!

A jegyzői kar az egész ország színe előtt, az országgyűlés képviselőházában pellen-

gérre állított; s e kar a megszűnés felett érzett megbotránkozásból még mindig térhetett magához, midőn arról értesült, hogy a f. évi február hó 21-én tartott képviselőházi ülésen belügyminiszter uró nagyméltósága a jegyzői testület védelmére hoszszabb, rokonszenves nyilatkozatot tett, s ez által megtámadt reputációját helyreállította.

E tény nem csak örömmel, hanem hálával is tölti el karunk minden egyes tagját, s bár ő nagyméltóságához e hó 23-iki nyugdíjintézeti közgyűlésükben köszönő táviratot nemesztettünk is, — mindinkább előtérbe vonul azon általános óhajtság, hogy a jegyzői kar személyesen, testületileg, s a z ü g y h ő z méltóan a lehető legimpozánsabb módon adjon köszönetének és hálájának kifejezést.

Kívánatos volna azért, hogy megyénk minden jegyzőjéből alakítandó deputatio tegye hódolatát O nagyméltósága előtt és pedig lehetőleg mielőbb.

E tisztelőg küldöttség felhasználhatja az alkalmat, hogy a küszöbön levő községi reformok alkalmából jövő sorunk tekintetében kérelmet terjesszen elő, s a már kész javaslatok felől információt szerezzen magának.

Miután pedig a f. évi márczius hó 4-én a szabadelvű reformjavaslatok hívei ugyan csak Budapesten nagyobb szabású összejövetelt terveznek, s ugyanekkor az oda és visszautazásra mérsékelt áru menettérti jegyek fognak kibocsáttatni: kívánatos volna, hogy költség kimelés szempontjából egyrészt, másrészt pedig ugyane mozgalmakhoz való csatlakozás céljából a felutazás ugyanazon külön vonattal történjék.

A jegyzői kar tisztelgése pedig O Nagyméltóságánál márczius hó 5-én történnék egyik megyebeli országgyűlési képviselő ur vezetése alatt.

A különvonat indulási ideje és a programgyébb részletei hírlapilag fognak közzé tétetni; — a vissza utazásra bármely vonat használható.

Bővebbi megbeszélés végett pedig kérlek benneteket az e hó 28-iki megyegyűlés végeztével a gyűlés teremben vissza maradni, a mikor a részletek is megfognak beszéltetni.

Pankota, 1894. febr. 26.

Kartársi üdvözléssel:
Kotzó Károly,
egyl. elnök.

IDŐJÁRÁS.

Légnomás: reggel 7 órakor 764.0 milliméter, délután 2 órakor 760.8 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° — 3.8, délután 2 órakor C° + 2.5. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DN. 5, délután 2 órakor D. 3. Felhőzet: reggel borult, délután borult, hónymok. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

2500 új részvény.

— Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár közgyűlése. —

Arad, február 26.

Tegnap tartotta az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár negyedik rendes közgyűlést a részvényesek tömeges látogatása mellett.

A takarékpénztár igazgatósága a részvénytársaság életrealóságának fényes jelét hozta tudomására a megjelent részvényeseknek, midőn az igazgatóság jelentése arról szót, hogy bár a múlt év igen kedvezőtlen volt a pénzvizonyokra, mégsem törekedett a helyzetet kihasználni ügyfeleinek hátrányára.

Másik kimagasló pontja volt a közgyűlésnek, midőn Vászárhelyi László az igazgatóság nevében, mint annak elnöke, az alaptőke egymillió forintra való felemelését kérte, újabb 2500 drb részvény kibocsátása által.

A közgyűlés e helyen élénk éljenzésbe törtek k a részvényesek.

A közgyűlés részletes lefolyását a következőkben adjuk:

Pont tíz órakor gróf Zselénski Róbert elfoglalta az elnöki széket és miután a közgyűlés határozatképesnek mondta ki, megnyitotta az ülést és felkérte jegyzőül

Heinrich Sándor vezérigazgatót. A jegyzőkönyv hitelesítésére pedig Hendl Sándor, Szathmáry Gyula és dr. Rosenberg Miksa urakat.

A közgyűlésen a következő részvényesek vettek részt:

Apor Gyula, Bohus István, Boros Beni, Dáni János, Fábian László, Friebeisz Miklós, Gellényi Ernő, Goldschmidt Sándor, Hegedűs László, Heinrich Sándor, Dr. Hidegh Kálmán, Inkei Emil, Keresztes Gyula dr., ifj. Kristyóry János, Krivány János, Kristóffy Ferencz, Maresch Gyula, Nachtnébel Odön, Ormos Péter, Parecz István, Pollák Vilmos, Pichler János, Purgly János, Purgly Lajos, Révész Adolf, dr. Rozenberg Miksa, Salacz Gyula, Szalay Antal, Szathmáry Mihály, Szathmáry János, Szathmáry Gyula, Szentpétery Antal, dr. Schöpkesz Ede, Vannay János, Vászárhelyi László, Vászárhelyi Béla, Vass Gusztáv, Végh Aurél, Verzár István, Walder Gyula, Weidenfeld Lajos, Urbán Iván, Zubor Gyula, Zecheister János részvényesek.

A közgyűlés tanácskozási tárgyainak sorrendjében első pontként az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése, a múlt évi zárszámadás előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal és az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása képezte.

Az igazgatóság terjedelmes jelentéséből kivonatban a következőket adjuk:

A bemutatott mérleg tanúsítja, miszerint az 1893. év 66,981 frt 51 kr nyereséménnyel záródott, tehát ezen aránylag kedvezőtlen év az 1892. évi üzleti eredménnyel szemben 6000 forintot felüli nyereséménytöbbletet eredményezett.

Sohasem használtuk fel és nem fogjuk felhasználni a jövőben sem a kedvező vagy kedvezőtlen pénzügyi és gazdasági viszonyokat és helyzetet ügyfeleink hátrányával intézetünk kétes értékű előnyére; ezért az elmúlt évnék utolsó hónapjaiban általánosan érzett pénzhány és kereslettel kapcsolatos kamatláb felemelést nem alkalmazva, elégitettük ki összes ügyfeleink hitelgényeit változatlan feltételek mellett és minden üzletágban következetesen fenntartottuk azon előzékeny és szilárd eljárást, a melyet az előző években is szem előtt tartva, alapját vetettük meg az intézet iránti bizalomnak. (Éljenzés.)

Mindenkor és mindenben ezen elv és cél fog bennünket a jövőben is vezérelni, és így biztosan reméljük, hogy a pénzpiac és nagyközönségnek ez ideig évről-évre fokozottan növekvő bizalmát fenntartani és intézetünket nagyfóntosságú céljához biztos léptekkel vezetni sikerülend.

Ezután a számszerinti kimutatást olvasták fel, mely után a nyeresémény felosztásának indítványa következett.

Az 1893. évi 66981 frt 51 kr nyeresémény felosztása tárgyában alapszabályaink 92. §-a értelmében indítványozzuk, hogy: a) az 500,000 frt alaptőke 5 százalék kamataira 25,000 frt fordítassék, mely összeg mult évi közgyűlésünk határozatához képest, a 4. számú szelvény bevonása mellett már ki is fizettetett: b) a felügyelő-bizottság díjazására adassék 900 frt; c) a fennmaradó 41081 frt 51 kr pedig a tartalék alaphoz csatoltassék.

Végül kérjük a tisztelt közgyűlést, méltóztassék jelentésünknek jóváhagyó tudomásul vétele mellett az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére az 1893. évre vonatkozólag a szokásos felmentvényt megadni.

Az igazgatóság jelentésének felolvasása után, melyre a közgyűlés egyhangulag megadta a felmentvényt, Szathmáry Gyula alispán állott fel és kérte a közgyűlést, hogy az igazgatóságnak, annak vezető férfainak, kik minden erejükkel oda törekedtek, hogy az intézetet erős alapokra fektessék, jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon.

A közgyűlés éljenzés közöt szavazta meg a jegyzőkönyvi köszönetet.

A napirend második pontjának értelmében a felügyelő bizottság újboli megválasztása következett.

Zselénski Róbert gr. elnök a szavazatszedő bizottság elnökeül Urbán Iván, tagjaiva pedig Kristóry Jánost és Kriván Jánost nevezte ki, kik megejtven a szavazást Urbán Iván kihirdette, hogy újabb a tavalyi felügyelő bizottság lett megválasztva: Vannay János elnök, Szentpétery Antal, Szathmáry János r. tagok és Parecz István póttag.

A napirend harmadik pontjánál Vászárhelyi László állott fel és az igazgatóság nevében általános figyelem között felhatalmazást kért a közgyűléstől, hogy 5. számú 1894. évre szóló szelvényt még 1895. évi január hó 1-én beválthassa, ha 25000 forint nyeresémény már az első félévben mutatkoznék.

A közgyűlés megadta a felhatalmazást az igazgatóságnak a kívánt értelemben.

Heinrich Sándor, vezérigazgató erre a napirend negyedik pontjaként az igazgatóság javaslatát olvassa fel az alaptőke felemelése és ezzel kapcsolatban az alapszabályok módosítása tárgyában.

A közgyűlés felhatalmazta az igazgatóságot, hogy az általa alkalmasnak talált időben és feltételek mellett újabb 2500 drb részvényt bocsásson ki és így az alaptőkét egy millió frtra emelje és az alapszabályok idevágó 5. és 6. §-ait ennek megfelelőleg módosítsa.

Elnök ezután feltette a kérdést, hogy miután indítvány tételre beadvány nem érkezett, nem szándékozik-e most valaki indítványt be-terjeszteni.

Miután senki sem jelentkezett Zselénski Róbert elnök a közgyűlést bezárta. A gyűlés az elnök éltetésével oszlott fel.

IDŐJÓSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Február 27. —

Enyhe. — Vátozó felhőzet. — Száraz. — Jelentékeny csapadék.

A szegény tanulókért.

— Hölgyek közgyűlése. —

Az aradi szegénytanulókat segélyező egylet vasárnap délután 3 órakor tartotta meg a város háza tanácsstermében rendes évi közgyűlését, mely beszámolója volt annak a szivjóságból eredő áldásos tevékenységnek, a melyet a missiót teljesítő egylet a szegény tanulók nyomorának enyhítése érdekében egy év alatt kifejtett.

Hauser Károlyné elnökle alatt jelen voltak: Szathmáry Gyuláné, Hász Sándorné, Purgly Jánosné, Friebeisz Miklóné, Heinrich Sándorné, Bánhidny Antal báróné, Szontag Gézáné, Vörös Vidorné, Herman Gyuláné, Walder Gyuláné, Vincze Miklóné, Kristyóry Jánosné, Marschall Lajosné, Nagy Gyárfásné, Virágh Lajosné, Robitsek Agostné, özv. Treytler Antalné, Boros Janka, Kristyóry Mariska, Avarffy Imréné, Hauser Károly, Sallay Béla dr., Bíró Antal, Heeger Ernő, Kabdebó ezredes, Bánhidny Antal br., Kornay Károly, Millig József, Csik János, Bíró Kálmán, Baross Zsigmond, Balázs Ferencz, Wlaciul Károly és Kovács Vincze.

Elnöklő Hauser Károlyné urnó, a közgyűlés tagjait lelke egész melegevel üdvözölve, a közgyűlést a jelen voltak lelkesült éljenzése közben megnyitja.

Kovács Vincze felolvassa az egyesület évi jelentését, a melyből kitűnik, hogy a mult egyesületi évben felruháltak 240 gyermeket s állandóan élelmeztek 120 szegénytanulót. Az egylet 2223 frt 49 krnyi kiadása után a jelenlegi vagyoni álladék 9269 frt 12 kr készpénzben.

Az egyesület támogatásáért Aradváros törvényhatóságának, Salacz Gyula kir. tanácsos polgármesternek Heeger Ernő indítványára, Hauser Károlyné elnöknőnek pedig Kovács Vincze indítványára lelkes éljenzéssel elismerő jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

Az állandó pénztárvizsgáló bizottság rendet konstatáló jelentése nyomán Heeger Ernő pénztárnoknak jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

Az egyesület hölgyválasztmányának a közgyűlés elismerését fejezte ki.

Elnöklő Hauser Károlyné előterjesztésére a hölgyválasztmányba tagokul megválasztattak Tagányi, Istvánne, Halmay Andorné, Nagy Gyárfásné és Herman Gyuláné.

A tagdíjak beszédésére nézve a választmányi tagoknak könyvekkel való ellátását hozta javaslatba az elnöknő. A végrehajtással Walder Gyuláné és Robitsek Agostonné urnók, Sallay Béla dr. és Heeger Ernő bizattak meg.

Kovács Vincze ismertette az elnöknek a hóladára vonatkozó lapunkban közölt javaslatát, melyet azzal fogadtak el, hogy a gyűjtőlapok márczius 28-ig szolgáltatandók be az elnöknek.

A közzétételére vonatkozó indítványt eljuttatták.

Kovács Vinczének titkári működéséért köszönetet szavaztak s kiküldték a jegyzőkönyvhitelítőket, mire a közgyűlés berekesztetett.

Az egyházipolitikai viták folyamata alatt az országgyűlési tárgyalásokról részletes és tárgyilagos tudósításokat közöl Budapestről érkező hírvívek alapján az

„ARADI KOZLONY.”

Lapunkból a közönség már a kora reggeli órákban kimerítő tudósításokat olvashat a nagyfontosságú, óriási elvi harcokról, melynél nagyobb és jelentősebbet, az ország közügyeire kihatóbbat, 1867-óta a magyar törvényhozás nem vivott.

Az „Aradi Közlöny” csaknem egy teljes nappal megelőzi távirati tudósításaival az összes fővárosi lapokat, a melyek késő délután érkeznek Aradra, míg az „Aradi Közlöny”-ből már kora reggel értesülhet a közönség mindkora nagy érdeklődéssel ország-szerte fészült kíváncsisággal várt vitákról és eredményekről, a melyek előző nap a parlamentben történtek.

Előfizetéseket elfogadunk bármely naptól kezdve.

Az előfizetési feltételek lapunk homlokzatán olvashatók.

HIREK.

Február 27. Kedd. Róm. kath. naptár: Leander. — Protestáns naptár: Leander. — Izraelita naptár: S. Mipatim. — Görög-keleti naptár (február 15.): Onezim. — A nap kél 6 óra 28 perczkor, nyugszik 5 óra 26 perczkor.

Február 27. A borosjenői takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése. Február 28. Arad megye rendkívüli közgyűlése, délelőtt 9 órakor. Február 28. Vendéglősök és kávéoskök közgyűlése, délután 3 órakor (Három király vendéglő).

Márczius 3. A „Szarnyaskerek” dalkör táncvizsgálma. Márczius 4. Az aradi első takarékpénztár közgyűlése, délelőtt 10 órakor. Márczius 4. Szociálisták bálja a „Magyar Korona” helyiségében. Márczius 5. és 6. A „Vöröskereszt” egyesület működő előadása a színházban.

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1893. évi október hó 1-től. —

Table with columns for ARADRÓL, ARADRA, Erdély felé, Temesvár felé, Szeged felé, Gurahoncz felé, listing train routes and departure times.

— Személyi hírek. Algya Sándor honvédszár-alvezédes és Pálffy Viktor szeged városi tanácsnok vasárnap Aradon időztek.

— A hivatalos lapból. A király Fekete Zsigmond műszaki tanácsosnak a miniszteri osztálytanácsosi címet és jelleget díjmentesen adományozta.

— A miniszter köszönete. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter gróf Károlyi Tibornak, a ki Kerekhalom nevű birtokán egy községi jellegű népiskolát építtetett és a tanítói állást teljes ellátással és 200 forint fizetéssel rendszeresítette, őszinte elismerését és köszönetét nyilvánította.

— Rendkívüli kiadásunk. Az „Aradi Közlöny” tegnap délután 4 órakor két teljes oldalra menő rendkívüli kiadásban jelent meg. A rendkívüli kiadás azt az impozáns és valóban lelkes hangulatban lefolyt értekezletet írja meg bő részletességgel, mely vasárnap a városháza közgyűlési termében tartatott s melynek tárgyat a márczius 4-iki budapesti liberális nagygyűlésen való részvétel módozatainak megbeszélése képezte.

— Arad és a liberális nagygyűlés. Hatalmas az a mozgalom, melyet Arad város polgársága a márczius hó 4-én tartandó országos liberális-gyűlés érdekében megindított. A kibocsájtott gyűjtőveken reményen felüli mennyiségben jelentkeztek a polgárok, úgy hogy valószínűleg Arad lesz az, mely a gyűlésen legimpozásabbban lesz képviselve.

Ravasz Imre, „Aradi Közlöny” szerkesztősege, Ehrenfeld Ignác, Belgráder K. és társa. Neumann Dániel, Kaszinó, (Bohus István) Kristyó János; Barth Lajos, Nagy Kálmán, Kiss Ferenc, Steigerwald Alajos, Avarffy Géza, Millig Mátyás, Ujlaki Antal, „Alföld” szerkesztősege, Vojtek Alajos, Aradi Lloyd, Domonkos testvérek, Zemplényi Sándor, Vass Mátyás, Hungaria kávéház, Huzó István, Varga József, Nagy Lajos, Bauer Gyula, Vársárhelyi Béla, Bohus István (4 ívvel), Salacz Gyula, Kohn S. N. Edvi Illés László, Első aradi takarékpénztár, Arad megyei takarékpénztár, Polgári takarékpénztár, Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár, Aradi ipar és népbank, Takarékos és segélyegylet, Vass Gusztáv, Potyondy Gusztáv, Révész Adolf.

A menet, mely a fővárosban a Gizellaterről indul ki, előreláthatólag impozáns lesz s Arad városa az egésznek élén fog állani. Az egyesületek, társulatok — mint értesülünk — zászlóik alatt vonulnak fel. A végrehajtó bizottság üléseit ezuttal délelőtt 11-12 óráig és délután 5-6 óráig fogja tartani a városháza emeleti kistermében. A jelentkezők itt mindenképpen felvilágosítást nyújthatnak. Az elutazás előtti napon ugyancsak itt fogják a jegyeket kiosztani.

— Boros Beni országgyűlési képviselőt tegnap a borosjenői járás több körjegyzője felkereste, arra kérvén kedvelt országgyűlési képviselőjüket, hogy az arad megyei jegyzők küldöttségét Hieronymi belügyminiszterhez vezetni s iveskedjék, mely küldöttség közzönetét kívánja a belügyminiszter urnak kifejezni azon lelkes és igazságos kijelentésekért, melyekkel az utóbbi időkben annyira ocsárolt jegyzői kart utolsó országgyűlési beszédjében melegen védelmébe vette. Ez alkalommal Monti és Paradeys főbírók részvételével magánjellegű megbeszélés tárgyát képezték azon módozatok is, melyek mellett a nevezett két főbíró áltai kezdeményezett megyei közigazgatási távbeszélő hálózat mielőbbi létesítése is célszerűen eszközölhető lesz. Ez irányban a holnap tartandó rendkívüli me-

gyei közgyűlésen a megfelelő indítvány megtételére szintén Boros Beni megyei bizottsági tag kéretett fel.

— Arad megye állandó választmánya ma délelőtt 10 órakor Fábian László főispán elnöklete alatt gyűlést tart, melyen a közgyűlés tárgysorozatát állapítja meg.

— Aradváros villamvilágítása. Ma délután 4 órakor tart ülést Parócz István gazdasági tanácsos elnöklete alatt a városház emeleti kistermében a villamos világítás pályázati feltételeinek megállapítására kiküldött szakbizottság. A bizottság elnöke ez uton felkéri Boros Beni, Fényes Dezső, Hegedűs László, Nesnera Aladár, Pekár Károly, Perger János dr., Peterffy Antal, Rózenberg Miksa dr., Sárilot Domokos, Stauber József, Steinhart Mór dr., Széchy Akos, Virágh Lajos és Vizer Péter bizottsági tagokat, hogy a fontos ülésen megjelenni sziveskedjenek.

— A Marosról. A gombos-endrői kompforgalmat a Maros jégzajlása miatt bizonytalan időre beszüntették. Aradon a jég áll, a vizállás 0 alatt 1.50.

— Az istenített Apponyi. Eztergomból írják az alábbi érdekes levelet: Szilágyi Dezső igazságügyminiszter minapi országgyűlési beszéde, melyet a polgári házasság behozatalának üdvös volta mellett tartott, az egész városban s az egész megyében leirhatlan hatást keltett. Az emberek csak erről a hatalmas beszédről beszéltek és általános a meggyőződés, hogy ha a nemzetet most megszavaztatnák, az illiberálisok megsemmisülnének és eltörpülnének. Apponyinak itt nagy népszerűsége volt és többször volt itt Horánszky érdekében és így nagyon szerették s őt tartották a nemzet jövő vezérének, de legutóbbi flankenbewegungja a polgári házasság kérdésében örökre elfordította tőle azokat, a kik eddig istenítették. Esztergomban különben nem volt titok, hogy a polgári házasság ellen fog állást foglalni. A tárgyalás előtt jóval tudva volt az álláspontja, sőt az okokat is emlegették még a kis politikusok is. A szükségbeli polgári házasság mellett történt állásfoglalását még papi körökben is rosszalják.

— Törvényhatósági utjavítások. Aradváros gazdasági széke tegnapi ülésében tárgyalta a törvényhatósági utak javítására megtartott árlejtéseknek általunk már ismertezett eredményét. Az árlejtés eredményét a gazdasági szék pártolólág terjeszti be a polgármester utján a közigazgatási bizottsághoz.

— Jóka és az aradi tanítók. Mádai Mátyás igazgató, az „Aradvidéki tanítóegylet” elnöke, Jókai Mórnak, az egyesület disztagjának, 50 éves írói jubileuma alkalmából személyesen adta át a hozzáintézett üdvözlő feliratot, melynek szövegét Wagner Agoston kaligrafikus ékességgel másolt le, a külső címet pedig Somogyi Agoston mesteri szépséggel s találó allegorikus kivitelben rajzolt meg. Az üdvözlő irat egy igen szép kivitelű kristály-üveg alá volt helyezve. Az egyszerűségével imponáló feliratot a nagy költő örömmel fogadta. Elismeréssel emlékezett meg az Aradvidéki Tanítóegyletről, hangsúlyozva beszédében, hogy nagy slyt fektetett mindeukor a néptanítók működésére, mivel ők fáradhatlan munkáissal a nemzet kultúra és miveltség terjesztésének.

— Az adóhivatali tiszték. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy a tízezegyedik fizetési osztályba sorozott adóhivatali tiszték a fennálló szabályok értelmében egyenlő kivétel nélkül ideiglenes mivőségben fognak kineveztetni és kötelesek az előirt adóhivatali vizsgát a kinevezéstől számított egy éven belül letenni. Véglegesítésük egy évi feddhetlen szolgálat után törté-

nik. Az ideiglenes kinevezés minden további eljárás nélkül visszavonható, ha az illető ideiglenesen kinevezett akár tehetség hiánya, akár más bármint természetű fogyatkozás vagy hiba miatt az állami szolgálatra alkalmatlan vagy méltatlan.

— **Főispán lemondása.** Mint lapunknak Gyuláról írják: **T a l l i á n Béla**, Békés- és Csongrádmegyék főispánja, a csongrádmegyei főispáni állásról **l e m o n d o t t**, abból az eléggé nem méltányolható indokból, hogy teljes erejét és idejét Békésmegyének a s z o c i á l i s v i s z o n y a rendezésének szentelhessen.

— **Terjed a difteritisz.** A nedves hideg idő beálltával terjed Aradon a difteritisz. Az e hónapban történt 23 betegedési eset közül 4 a tegnapi és tegnapelőtti napra esik.

— **A vörös kereszt egyesület főpróbája.** Az országos vörös-kereszt egyesület aradi választmánya által az aradvárosi színházban rendezendő jótékonycélu előadások tableaux-ában részt vevő igen tisztelt hölgyek és urak felkértek, hogy **k e d d e n**, azaz folyó évi február hó 27-ik napján délután 4 órakor a színpadon tartandó próbán pontosan megjelenni szíveskedjenek **A rendezőség**.

— **Fehér paróka.** Rococo stílusban öltözött tegnap Arad. Esik a hó s minden fehér. Ugy néz ki dél óta a fekete utczatömeg, mintha fehér parókat húztak volna rá. Udvözöljük körünkben, ibolyafakasztó márczius küszöbén, a megifjult telet!

— **A turini üzenet és Polónyi.** Ezen a címen a következőket olvassuk a „Magyar Ujság”-ban: „Csak természetes dolog, hogy **Kossuth Lajos** levele élénk megbeszélés tárgyát képezte mindent, politikai körökben, s hogy liberális szelvényben tartott hangjával kedvező benyomást keltett mindenkinél. Ez — mint mondtuk — természetes. De egy csepp sem természetes dolog, s végtelen kínos föltűnést keltett magában a függetlenségi és 48-as pártban is **Polónyi Géza**nak kifakadása a turini levél elen, s az a modor, a mely el mindent elfelejtő dühében, Magyarország történelmének nagy alakját sértette, inszinuálta.

— **Ettől a vén lutheránustól** minden kitelik!

— **A gylágyulásban szenved az öreg!**
— **Kossuthnak sikerült ezzel a levelével a lapos anblamálni magát!**

Ezeket mondta **Polónyi Géza** tegnap szűrőszóra a Ház folyó-óján **Kossuth Lajos**ról arról a **Kossuth**ról, a kinek nevével, nimbussával, levelével soha politikus annyiszor vissza nem élt, mint épen **Polónyi Géza**. Az az ember, aki olyan levelet tud írni, mint a mostani üzenet, messze van az agylágyu ástól, de ha abban szenvedne is, ha bármi módon föltöt ejtene is a multja dicsőségén, még akkor is **Polónyi** volna az utolsó ember, a kinek joga lenne róla becsapódni nyilatkozni.

Polónyi önmagát ítélte el magaviseletével, s bizunk a függetlenségi pártban, hogy midőn **Kossuth** és **Polónyi Géza** közt kell választania, nem fogja az utóbbiért elhagyni az előbbit!

Polónyi Géza — miut távirataink közt vasárnap jeleztük — a „Magyarország”-ban nyilatkozik e közlemény elen kijelentvén, hogy ő nem használta a neki tulajdonított kifejezéseket.

— **A vadászati patika.** Vadász község a megyei közgyűléshez fordult, hogy megvesse a megyei közgyűlés visszatartotta a község folyamodását erre a község folyamodott a minisztériumhoz de ez is visszautasította a folyamodványt.

— **Elengedett kamatok.** A pénzügyminiszter — mint értesülünk — az **O-Szt.-A n n a** és **S z i n t y e** aradmegyei községek inségkölcsönei után járó összes hátralékos kamatoakat elengedte.

— **Ehrling Lénárd ügye.** Az „Aradvidéki Tanítóegyesület” f. hó 24-én tartott igazgató-választmányi ülésén szóba került **E h r l i n g Lénárd** e l e k i tanító ismeretes ügye. Elnök jelentette, hogy mult évi december hó 30-án 23 egyleti tag irásaon azon kérelmet terjesztette be, hogy **E h r l i n g Lénárd** ellen a rendkívüli közgyűlésen elkövetett sértő kifejezésekért bünvádi feljelentés tétessék folyamathba, **K r s u s z J a k a b** egyesületi tag pedig, kit azon gyanuval terhelnék, hogy az egyesület beléletében kifejtett békétlenkedésnek ő

az értelmi szerzője, az egyesület kebeléből kizárassék. Ezen kérelem, valamint a vele egybefüggő összes okiratok jogi vélemény végett **H e g e r Ernő**nek adattak ki, illetve arra kérésre, hogy az eljárás megindítása előtt adjon jogi tanácsot a választmányának. Erre felolvasatott az ezen ügyben beérkezett jogi vélemény, mely a kérelem teljesítésére nem talál oly beigazolt tényeket, a melyek akár a bünyenyítő eljárásnak akár a kizárásnak alapul szolgálhatnak, annyival is inkább, mivel a közgyűlés **Ehrling** kizárását maga kívánta, amit központnak kell végrehajtani. A választmány elhatározta, hogy a jogi véleményt tudomásul veszi, **Ehrling Lénárd**nak az egyleti kötelekből való **k i z á r a t á s** a t határozattá emeli, a miről a kisjenői fiókbizottság elnöke, a hová az **Eleken** lakó tagtársak beosztva vannak, értesítendő.

— **Öngyilkos gyermekasszony.** **B a b ó Károlyné** egy csinos, 18 éves aradi gyermek asszony — mint megirtuk — ezelőtt két héttel maróluggal mérgezte meg magát azért, mert a férje nem csinált t ni, hanem **v e n n i** akarta a cipőit. Azóta betegesen feküdt s ezerszer megbánta, hogy oktanul nyult nem élvezhető italhoz. Hiába! A szegény kis menyecske belső sebeiben tegnap délután **m e g h a l t**.

— **Egy botrányhősről.** **M a r t o n János** vingarai tanítót a temesvármegyei közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya a tegnapi napon tartott ülésében egyhangulag **i v a t a l v e s z t** és s e l b ü n t e t t e. Marlon tanító ugyanazon fegyelmi vétségek miatt már két ízben, egyszer **Nógrád** és egyszer **Gömör** vármegyében volt hivatalvesztésre ítélve.

— **Huszonhét pályázó egy állásra.** Az aradi járásbírósa nál **T ö r ö k P a l** áthelyezésével megüresedett egy irnoki állás. Erre a szerényen dotált állásra három nap alatt nem kevesebb, mint 27 pályázati kérvény folyt be.

— **Súlyos baleset.** Az aradi waggon és gépgyár telepén tegnap délután waggonokat toltak ki a csarnokból. Tolatás közben **G y u r i Ignác** 31 éves asztalossegéd két kocsi ütközője közé került. Az ütközők **h á r o m o l d a l b o r d á j á t t ö r t é k e l**. A súlyosan sérült munkást beszállították a megyei kórházba, a hol a rendőrség részéről **B á m e r István** ügyeletes rendőrhadnagy hallgatta ki. A sérült nős és három apró gyermek atyja.

— **A szintyei vadorzók.** **P e c z r i k Antal** uradalmi erdősz és **A r d e l á n T a n á s z** a **Szintye** határában levő uradalmi erdőben meglepték **M a l o j e s z Szimon**, **D á n Simon** és **R o t t á r József** szintyei lakosokat, midőn ezek az éjjel elejtett özekek zsákokba csomagolták, hogy azokat haza szállítsák. Az erdősz és az erdőör — írja levelözünk — felszólította őket, hogy zsákmányukat adják ki, mire azok halálos fenyegetések közben megtámadták az erdőöröket. Szerencsésükre az épen arra menő **N a g y István** őrsvezető és **K o v á c s József** osendör meghallották a segélykiáltásokat és a megtámadtok segítségére siettek, mire a támadók elfutottak, a csendörök azonban elfogták és bekisérték őket a járásbírósi börtönébe. Ez alkalommal a csendörök **S z i n t y e n** több notórius vadorzónál házkutatást tartott és több fegyvert kobozott el.

— **Gyilkolni akart.** Kisjenői levelezők írja: **T ó t h Antal** mint vagyonos ember költözött néhány évvel ezelőtt Csongrád megyéből Kisjenőre. Tóth azonban tekozió ember lévén, vagyonának nagy részét elvesztette. A minap este megint részegen tért haza és veszekedni kezdett a vele vadházasságban élő **S z i l á g y i Marissal**, ki a haragos ember elől vejéhez, **M á r t o n János**hoz menekült. Tóth utána ment, de **Márton** utját állotta. Tóth erre káromkodások közt megfordult, azonban csakhamar visszatért **f o r g ó p i s z t o l y l y a l** a kezében és **r á l ő t t M á r t o n r a**. A golyó kárt nem tett senkiben. A csendörök az esetről értesülvén, a helyszínére siettek és kiragadták a merénylő

kezeiből a pisztolyt, ellene pedig megtették a feljelentést.

— **A színész álmai.** **H a j d u István** az aradi színház volt tagja a székesfehérvári színtársulat titkára karácsony óta négyszer csinált t e r n ó t a k i s l u t r i n. Az első t e r n ó csak szerény 480 frtos volt, mert egy bolond álmot csak juxból tett meg a lutriba. Ugyanis a karácsonyi ünnepek előtt két éjjel egymásután azt álmodta, hogy öt évi házassága alatt tiz fia gyermeke született. E képtelen álmot csak az magyarázhatja meg némileg, hogy **H a j d u** a nyáron **F e l d n e k** a titkára volt a városligeti színpadon. Ezért a 2. 5. 10. számokat a budapesti lutriba tette meg és éppen karácsony napján értesült róla, hogy mind a három numerus kijött. Megjött a kis **J é z u s**! Egy színész aki t e r n ó t c s i n á l, a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. Természetes, hogy egész Székesfehérvárott erről az esetről beszéltek a kávéházakban. A legöregebb fizető pinczerek sem emlékeztek a Fehérváron megfordult színészek köréből hasonló szerencsére.

— **Fekete savanyuviz.** Az aradi vasuti állomáson **W. J.** aradi nagykereskedő feladott egy láda savanyuviznek jelzett szállítmányt. Rakodás közben egy üveg eltört s fekete folyadék ömlött ki a ládából. A gyanus szállítmányt felbontották és konstatálták, hogy a ládába **r o b b a n ó a n y a g o k** vannak csomagolva. A vasut persze nem továbbította a szállítmányt s a feladót az üzletszabályzat értelmében érzékeny pénzbüntetéssel sújtotta.

— **Sovány a koszt.** **S t u m m e r Antal** aradi lakos négy év óta él vadházasságban **L e o p o l d** Magdolna leányasszonnyal, a kinek a kosztját csak az utolsó hónapok óta találja soványnak. Ennek az az oka, hogy keveset ad a konyhára. De ő azért az asszonyt okolja s ha nincs inyere való ebéd vagy vacsora, elagyabugyálja az asszonyt. Tegnap a rendőrség elé kerültek. **Stummer** azzal vádolja az asszonyt, hogy 45 frtot vett ki a takarékpénztárból, tehát sikasztó. Az asszony bevallja, hogy 45 frtot felvett, de azt nem a saját céljaira fordította, hanem az ura által soványnak talált koszt javítására. Neki csak az a haszna volt belőle, hogy jó lévén a koszt, elkerülte az ütletet. A sovány koszt ügyében a vizsgálóbíró fog igazságot tenni.

— **Elgázolás.** **M o j s z a Péter** pernyáival lakos vasárnap oly sebessen hajszolta lovait a **Ferenz-téren**, hogy **G á o r Nándorné** kocsijával elgázolta. Az elgázolt nő sebei 8 nap alatt gyógyulnak. **Mojsza** ellen folyik a vizsgálát.

— **Betöréses lopás.** **Biris Szimeon** szintyei lakos házába — mint kisjenői levelezők írja — a mult éjjel ismeretlen tettesek betörték és az éléskamrában lévő nagymennyiségű húst és egyéb eleséget elloptak. A tetteseket nyomozzák.

— **Öngyilkos asszony.** Kisjenőről írja levelezők: **G a l a m b o s Ersei**, egy uradalmi béresnek a felesége tegnap öngyilkossági szándékból gyufaoldatot ivott, a mérég hatását érezve, segítségért kiáltott, mire a hamarosan előhívott **V é k o n y Albert** dr. járás-orvos ellenmérget rendelt. Remélhető, hogy **Galambos Ersei** életben fog maradni.

— **Nyilvános köszönet.** **H e r o l d** Rezső jegyző lapunk urján is köszönetet mond rétháti **K ö v é r István** aradi lakos, kisfaludi főbírókos-ak, ki a község 27 szegény családjának egyenként egy-egy szekér tűzfát ajándékozott.

— **Pályázatok.** A kassai és beszercebányai pénzügyigazgatóságnál fogalmazó-gyakornoki áll. 2. h. a. — A dunaföldvári adóhivatalnál adótisztai áll. 2. h. a. — Debreczen városánál egy tanácsnoki áll. 2. h. a. — A nagyvárad kir. ügyésszég-nél alügyészi áll. 2. h. a.

HYMEN.

Varjassy Jakab ternoiai járási irnok vasárnap esküdtött örök hűséget a pankotai Róm. kath. templomban özv. **K ö l e s é r y Józsefné** kedves és szeretetreméltó leányának, **M a r g i t** kisasszonynak.

GYÁSZROVAT.

† **Hulka Ödön**, a csász. és kir. 33-ik gyalogezred karmesterének, az ismert jeles zenészek temetése vasárnap d. n. 3 órakor ment végbe a várbeli kórház halottas házából a közönség szokatlanul nagy részvétele mellett. A temetésen ott volt **S a l a c z Gyula** kir. tanácsos, polgármester, **S p i e g e l f e l d József** br. ezredes, dandárparancsnok, **C s i k ó s**

Alajos ezredes, ezredparancsnok, Butyka y Adám honvédőrnagy, zászlóaljparancsnok a helyőrség teljes tisztikarával, kik valamennyien díszben jelentek meg. Ott volt a megboldogult özvegye talpig fekete fátyolban és kis fiacskája, valamint Weidenfeld Lajos elnök vezetése mellett a filharmonia-egyesület és Zemplényi Sándor elnökkel az aradi dalegylet. A gyászház kapuja fekete draperiával volt bevonva, mely körül ezernyi közönség nyüzögött. A temetési szertartást Nieder mann katonai lelkész végezte, utána pedig Kresz Ferencz dirigálása mellett az aradi dalegylet remek összhangban énekelt egy megható gyászdalt. Erre a katonazene bus hangjai mellett megindult a gyászkocsi, melyet számos szép koszorú takart. A koporsó volt a tisztikar, a filharmonikus egyesület stb. koszorúja, a virágok közt pedig a megboldogult karmester tollas csákoja. A koporsó körül egy szakasz katona haladt fegyveresen. A menet mindegyre nőtt, úgy, hogy a tötéren már alig lehetett belátni az elejét és végét.

† Jancsovits Pál, Békés megye alispánja — mint már táviratilag tudattuk — elhunyt. A megboldogult hosszú éveken át vezette Békésvármegye ügyeit, jóságos becsületes ember volt; nem úgy nevezett nagy kaliberű, új szabású és lángelmék, hanem a régi jó táblabírák közé való volt. Eletpályáját, mint tanító kezdte; később megyei szolgálatba lépett. Neje báró Wassmer leány, Wassmer Adolf báró volt képviselő testvére: fia Jancsovits Emil a gyulai függetlenségi párt vezére, Pál biztosi tiszviselő; egyik leánya gróf Taxisné, másik leánya Margit nálnok is ismert színésznő. B-Gyulán és Békésvármegyében nagy részvétel vannak a családtól iránt, mert az elhunyt alispán köztisztviseltben és szeretetben állott.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) A betegsegélyző-egylet közgyűlése. Tegnapelőtt délután 2 órakor tartotta az aradi betegsegélyző és temetkezési egylet közgyűlést. Az évi jelentés felolvasása után Kohn S. N. beszédében vázolta az elmúlt év eseményeit, azután a már 14,000 forint alapítékével bíró menház ügyéről szólt és indítványozta, ha elegendő pénzzel fog birni az egyesület, vegyenek házat, hol a menház fog létesíteni. Keppich Zsigmond azt az indítványt tette, hogy vegyenek már most házat, hogy legalább legyen jele a menház létesítésére irányuló törekvésnek. Elbök, ha a bizottság az indítványozással együtt érez, szivesen járul hozzá. Elhatározták, hogy egy bizottság fog ez ügygyel foglalkozni és előterjesztést tenni a közgyűlésnek. A közgyűlés ezután Szathmáry Gyula kir. tanácsos alispánt és Simay Istvánt dísztagokká választotta. Az új tisztikar a következő: Kohn S. N. elnök, Tedeschi Viktor alelnök, Roth Lajos pénztárnok, Beck Adolf alapító gondnok, Deutsch Armin ellenőr, dr. Steinhart Mór ügyész, Büchler Ignác, Muskát Miksa és Landauer Samu betegfelügyelők. Választmányi tagok: Amigó József, Czveisl Dávid, Deutsch Adolf, Moskowitz Jakab, Novotni Lajos, Polgár János, Pollák Gyula, Roth József, Schvarcz József, Singer Adolf és Gyula, Spielmann Adolf, Wogel Gáspár, Wechsler Ede, Weil Alajos. — Este a tagok, az új választmány élén Kohn S. N. elnökkel a Novotny-féle helyiségben gyűltek össze kedélyes társasácvacsorára, melynek folyamán számos felköszöntőt mondtak. Schvarcz Zsigmond az egylet tagjait élte szellemes beszédben. Hrabovszky Lajos az ügybuzgó elnököt, Tedeschi Viktor a sajtót, melynek nevében Ujlaki Antal mondott rövid, de talpraesett pohárköszöntőt. Kiss Ferencz az igazi liberalismusért, a polgárok teljes egyenlőségéért emelte poharát. Barth Lajos az elnök távollevő kedves nejét élte. A társaság a késő esti órákban a legjobb hangulatban oszlott szét.

(*) Az asztalossegédek tartottak szervező gyűlést vasárnap a Magyar korona vendéglői helyiségében Kis János elnöke alatt. A gyűlésen mintegy 60 asztalossegéd volt jelen. Tárgyalták az asztalossegédek helyzetét, a budapesti asztaloskongresszusra képviselőül megválasztott Gyarmati Istvánt és elhatározták, hogy május elsőjét megünneplik. A

gyűlésen a rendőrség részéről Jóbéla rendőrfogalmazó volt jelen.

MULATSÁGOK.

(=) Nyomdászok estélye. Kedélyes kis házi-estélyi rögtönöztek vasárnap este derék nyomdászaink a Hoffmann-féle vendéglőben. A multság, melynek folyamán zene és felolvasás váltogatta egymást végül is tánczba fordult, s egészen hajnalig tartott a legjobb hangulatban. A vacsora folyamán felköszöntőt mondott Varga József a nyomdász egylet elnöke az egylet felvirágzására s Molnár László a jelenvolt hölgyekre.

(=) Tancz estély. Kedélyes tánczestélyt rendeztek a kurticsiak f. hó 24-én az olvasó körben. Az első négyest 42. — a másodikát 54 pár tánczolta s a multságának reggeli hat óra vetett véget. A multságon jelen volt hölgyek névsora a következő:

A szonnyok: Binéth Juliánna, Bruckner Odönné, Buczurka Józsefné, (N. Kamarás), Özv. Buday Péterné, Fekete Arpadné, Fejér Domokosné, Özv. Fronhoffer Jánosné, Fülöp Józsefné, Garry Sándorné (Vizessi p), Grosz Mórné (Uj-Arad), Haás Márkné, Hankó Antalné (Szilacs), Knopfmacher Józsefné, Kohn Arnoldné (Kis-Iratos), Komporás Józsefné, Löwinger Ferenczné, Löwinger Gyuláné, (Arad) Mencer Arminné, (A. Szt. Márton), Merkler Jánosné, Pintér Tivadorné, Reinicz Ignáczné, Weisz Pálné (K.-Iratos).

Leányok: Budai Vilma, Berdl Vilma (Csaba) Binéth Berta, Bruckner Herminka, (Buczurka Matild (N. Kamarás), Fronhoffer Irmácska, Grosz Gizella és Fáni (Aradiól) Hirschmann Katicza, Merkler Hanna, Pollák Milike és Regina, Schmidt Juszitka, Schvarcz Emma, Ursz Katicza, Weisz Riza.

SZINHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház mősora:

Február 27. (Kedd) A Pont Biquet család, vigjáték; Ujházy Ede vendégfellépésével.
Február 28. (Szerda) Rantzauk, dráma; Ujházy Ede vendégfellépésével.

Ujházy Ede, mint vendég.

I.

Lengyel zsidó.

Orvendve hallottuk, hogy Ujházy Ede, a nemzeti színház kitünő művésze hosszabb időn át lesz a mi színházunknak vendége.

Orvendve hallottuk annyival inkább, mert az utóbb elapogult repertoire, Hegyesi Mari eltávozása óta legőszintébben szólva — kriminális.

Hangsúlyozzuk ezt a szót, s hivatkozunk a csufos fiaskót vallott Voss-féle produktumra, mely után Aradon az álmatlanság ütötte fel tanyáját.

(A szilánkokra hasított idegrendszer tudvalevőleg még a morfium sem hozza kísértetbe.)

S tegnap, midőn a művészek egyik legkivalóbbját mentünk meghallgatni, ismét kénytelenek voltunk konstatálni: a műsor kriminális.

Am jelen esetben a vendég maga választotta a darabot, s mielőtt ezt tette bizonynyal elszámolt önmagával, s tudta, hogy mindent a disztinválás tesz, a felfogás, mely a művészet nagyságának legjobb fokmérője.

S lám, az Ujházy Mathisa nem volt olyan rettenetes, mint amilyennek eddig képzeltük. Meg volt benne a karakter, a sajátosság, de ez oly egyszerű kivitelben nyilatkozott meg, mint a mily szerény az egyén maga, ki tisztes külsője alatt gonoszkat takar, kit a bűntudata mardos, de akit családja jövője boldogsága bizonyos megelegedéssel tölt el.

Törvényszéki jelenése nem volt koturnusos, álpáthosztól duzzadó, hanem ighy a külső hatása sokkalta nagyobb, amit Ujházy alakító ereje sokkalt meg Mathist.

Felvonások végén a közönség lelkesen tapsolt.

* Nyilasi jutalomjátéka. Nyilasi Máttyás szintársulatunk jeles komikusának jutalomjátéka csütörtökön lesz a Tolonczban, Tóth Ede remek népszínművében, melyben Mravcsákot játszssa. Ez egyike legkitünőbb szerepeinek.

* Az aradi „Philharmonia egyesület” folyó hó 27-én, kedden este 8 órakor teljes zenekari próbát tart, melyre a működő tagokat egy uton hívja meg az elnökség. A próba a pedagógiai fiúiskola dísztermében tartatik meg.

* Színházi hírek. Ma tartan Ujházy Ede vendégművész második fellépését színpadra kerül „A Pont Biquet” család francia bohózat, a czimszerepben Ujházyval, kinek ez kitünő alakítása. A darabban játszóknak továbbá Bácsné, Kény, Kézdi, Szakácsné, Rónaszéki, Nyilasi, Fenyvesi, Szendrői, Tompa, Szerdán. f. hó 28-án Ujházy Ede harmadik fellépésével színpadra kerül „A Rantzauk.”

* A színház köréből. A következő kommuniké vettük: Kéretik a n. é. jegyváltó közönség a jegyváltás alkalmával jegyeik keltét az eltávozás előtt megnézni, nehogy véletlenül tévedés történjék, miután több napra egyszerre is adnak ki jegyeket. A mai Pont Biquet család előadására a földszinti és páholy helyek jegyei narancs sárga színűek; ha véletlenül valaki esetleg más színű jegyet kapott volna, kéretik az illető délelőtt 9 óráig a pénztárnál kicserélés végett jelentkezni. A szerdai előadásra érvényes földszinti ülő helyek jegyei zöld színűek.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Álomból a halálba. Petráczi Suskárd Ilona, csermői lakos 7 hónapos gyermekét miután elaltatta, lefeketett az ágyra és betakarta. Nemsokára bejött László Maria, Petráczi anyja és reáterített az ágyra egy utat. Mikor az anyának észbe jutott, dolga után, gyermeke után nézni, akkorára már megfulladt. A törvényszék, miután megbizonyult, hogy anya és nagyanya ártatlanok, felmentette őket.

§ Gyermekehalál véletlenségéből. Maurer Ferencz és neje aradi lakosok eltávoztak hazulról éskét kis gyermeküket otthon hagyták egy lánan feküdvé, melyet paplannal takartak le. A paplan akályha melegségétől tüzet fogott és a két kis gyermek a lángok közt lelte halálát. A törvényszék, miután megbizonyult, hogy nem a szülők gondatlansága miatti történt a szerencsétlenség, mert a kályha ajtaja ellenkező oldalon volt, mint a hol a lada állt, felmentette a szülőket, kik maguk sirva adták elő az esetet.

§ Mire jó a kanta füle! Kuzmás Petru és Sefcsik József aradi lakosok mindketten az első aradi gyártelepen dolgoztak Kuzmás Petrunak épen egy kanta volt a kezében mikor összeszólalkozott Sefcsikkel. A vita vége az lett, hogy összeverekedtek és a kantának lett szörnyü vége. Ezen Kuzmás annyira feldühödött, hogy a törött kanta fülével úgy vágta fejbe Sefcsiket, hogy a sérülés következtében hetekig nyomta az ágyat. A törvényszék Kuzmást súlyos testi sértés büntette miatt 8 havi börtönre ítélte.

§ Ol egy tyukért. Agárdi Julcsa 18 éves borosjenői cselédleánynak meghagyták, hogy egy tyukot süssön. Agárdi Julcsa nem talált külső helyet a tyuk perselésére mint az ólat. Az ól nem sokára tüzet fogott és le is égett. A törvényszék, tekintetbe véve az enyhítő körülményeket, 14 napi börtönre és 5 forint pénzbírságra ítélte.

TÁVIRATOK.

A holnapi ülés szónokai.

Budapest, febr. 26. (Saj. tud. táv.) A holnapi ülés szónokainak sorrendje: Visontai, Bartók Lajos, Smialovsky, Szentiványi Kálmán, Helfy és Hódossy.

A szabadelvű nagygyűlés.

Budapest, február 26. (Saj. tud. táv.) Az egyházzpolitikai reformokat támogató országos nagygyűlés végrehajtó bizottsága felhívja a vidéki küldöttségeket, hogy sürgősen értesítsék a végrehajtó bizottságot, hogy Budapestre mely vonattal, melyik pályaházba, mely napon és hány órakor érkeznek, hogy a végrehajtó bizottság őket fogadhassa és a felvonulásra szóló jelvényeket s programot a megérkezés alkalmával kézbesithesse. Az utcák és

terek, a hol a felvonulás történik, feldiszittek. Naponként rendkívül számos bejelentés érkezik a nagygyűlésen való részvételre.

A polgári házasság mellett.

Budapest, február 26. (Saj. tud. táv.) A hátszegi választókerület választói pártkülönbség nélkül gyűlést tartottak, melyen elhatározták, hogy *Nopcsa* báró képviselőjükhöz az egyházpolitikai reformok mellett elfoglalt álláspontja és elvhüségéért bizalmi feliratot intéznek.

Kaas cikke demontálva.

Budapest, február 26. (Saj. tud. táv.) *Kaasnak* az „Elmult napokból” című cikke a legilletékesebb helyről jövő értesítés szerint elejétől végig tendenciozus valótlan. — Nem igaz, hogy *Szapáry* egyházpolitikájához *Wekerle* és *Szilágyi* hozzájárultak, nem igaz tehát az sem, hogy *Szapáry* a miniszterium összesége nevében tehetett előterjesztést a királynak. A minisztertanács jegyzőkönyvei melyekre *Kaas* hivatkozik, éppen az ellenkezőt bizonyítanak. Ilyen valótlan a többi állítás is, valótlan, hogy a Tiszaisták konferenciáztak volna a kötelező polgári házasság mellett, melyhez *Bokross* csak is hozzájárult. Hiszen tudvalevő, hogy *Bokross*, ki *Szapárynak* igazságügyminiszter jelöltje volt, ellenezte a kötelező polgári házasságot.

Kedélyeskedő panszlávok.

Budapest, február 26. (Saj. tud. táv.) *Hurbán* panszláv igazgató tiszteletére tegnap nagy lakoma volt, melyen a tót urak és hölgyek a polgári házasságon összeveztek és hajba kaptak. A rendőrség szétoszlatta őket.

Izgatott megyegyűlés.

Gyula, február 26. (Saj. tud. táv.) A mai megyegyűlésen izgatott tárgyalás után, melyben *Szeberényi* Gusztávot lehurrogatták, elhatározták, hogy a liberális tüntetésre 35 tagból álló küldöttséget menesztenek s Debreczen reverzális átiratát támogatják.

Hurbán ünnepeltetése.

Turbócszentmárton, február 26. (Saját tud. táv.) *Hurbán* ma ideérkezett, hívei tüntetéssel, koszorúval s aztán bankettel fogadták.

Elhunyt főpolgármester.

Bécs, február 26. (Saj. tud. távirata.) Dr. *Prix* főpolgármester oly váratlanul jött elhunytáról a következő részleteket jelentik: A polgármester mint rendesen szombaton is késő estig dolgozott irodájában, vasárnap reggel 7 órákor felkelt és neje és sógornője társaságában megreggeliztén, örömet fejezte ki a felett, hogy oly szép vasárnapra virradtak, s mindjárt meg is mondta, hogy a napot a szabadban akarja tölteni. Később tényleg a nyugati vasúttal *Rekavinkelbe* ment, hol hosszabb ideig sétálgatott. Délután, midőn néhány uri emberrel újból kísért, hirtelen azzal fordult kíséroiének egyikéhez, hogy rosszul érzi magát. Az utóbbi időben sokat szenvedett szivgörcsöktől és most ugyan, újból ily roham támadja meg. Az urak egyikének karjára támaszkodva vissza is fordult, hogy a vendéglőbe visszatérjen, az uton azonban *Prix* dr. összerogyott. Orvosi segély már mit

sem tehetett, a polgármester rövid idő mulva kilehelte lelkét. Halálának híre csak a késő éjeli órákban terjedt el a városban és mindenütt nagy izgatottságot keltett. Még éjfél tájban nagy néptömeg csoportosult össze a városház előtt, hogy bizonyosságot szerezzen a hír valódiságáról. A két alpolgármester és néhány képviselő, kik jelen voltak, megerősítették a szomorú hirt. Az elhunyt polgármester neje este 8 órákor táviratot kapott, mely következőleg szól: „*Prix* polgármester hirtelen rosszul lett, kérjük jöjjön azonnal.” Természetesen mindjárt el is utazott *Rekavinkelbe*, hová nővére is kísérte, ahol azonban már csak férjének holttestét találta. A polgármester holttestét még este szállították *Bécsbe* ahol a nyugati vonaton 10 óra 40 perczkor érkezett meg és azonnal átvitték a városházához, ahonnan a temetés végbe fog menni. A polgármester neje egészen meg van törve és nem is lehet rá venni, hogy a holttesttől csak rövid időre is távozzék.

Sikkasztó pénztárnok.

Bécs, február 26. (Saj. tud. táv.) Az államadóssági pénztár főpénztárosa *Ferlész* Adolf, ki, midőn tegnapelőtt sikkasztásaira rájöttek, nyomtalanul eltűnt, revolverrel agyonlőtte magát. Holttestét tegnap a Praterben találták; úgy látszik, hogy egész éjjel a Praterben bolyongott; ruházata teljesen sáros és piszkos volt. Minden jel arra mutat, hogy nagy lelki tájdalmas mellett lekövetkezték, míg az öngyilkosságra magát elhatározta.

Az Omladina pör.

Prága, febr. 26. (Saj. tud. távirata.) Az Omladina pernek szabadlábon levő vádlottjai csütörtökön egy vendéglőben jöttek össze a hol oly kihívóan viselték magukat, hogy a rendőrség kénytelen volt közbelépni.

Anarkista merényletek.

Páris, február 26. (Saj. tud. táv.) Saint-Denisben tegnap robbanás történt, de senki sem sebesült meg.

Lyon, február 26. (Saj. tud. táv.) Egy bolt előtt egy bomba felrobbant; a kár csekély, sebesülés nem történt. Később egy másik bombát is találtak, melynek égő kanóczát eloltották.

Pisa, február 26. (Saj. tud. táv.) A *Theatro Novoban* az előadás alatt a színpad mögé petárdát dobtak, mely felrobbant és széttepte az ablaküvegeket. A közönség azt gondolta, hogy a zaj a darabhoz tartozik, és csendben maradt. Bal eset nem történt, egy embert elfogtak.

Robbanás.

Alexandrowsk, február 26. (Saj. tud. táv.) Az itteni vasgyárban kazánrobbanás történt 25 halálozást és 10 sebesülést okozva.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

S. G. (Arad) Anyagtorlódás miatt tegnap lehetetlen volt közzétennünk. Ma elolvassuk s ha beválik — a mit hiszünk — holnapra jön. Levelező (Kisjező) Csakugyan, a sok teendő miatt késik a válasz. A napokban azonban okvetlen küldjük. Addig is kérjük szives elnézését.
Sz. K. (Budapest) Köszönjük. Kérjük továbbra is b. közreműködését. A cikk legközelebb jönni fog.

KÖZGAZDASÁG.

Szeszűzlet.

— Február 26. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 53.50, kicsinyben 54.— hordó nélkül, per 100 liter %, belevértve 35 frt fogyasztási adó.

Budapesti gabnatőzsde

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósításai. —

Budapest, február 26. d. n. 5 óra.

Gabona	Ma	Irányzat	100 kilogramm frt
Buza	bánsági	lanyha	7.40—7.85
	tiszavidéki	„	7.45—7.85
	pestvidéki	„	7.40—7.85
	fehérmegyei	„	7.40—7.85
	bácskai	„	7.50—7.90
észak-magyarországi	„	„	„
Rozs	—	szilárd	5.70—5.90
Árpa	takarmány	csend.	6.—6.40
	égetni való	„	6.85—7.50
Zab	—	szilárd	6.95—7.40
Tengeri	bánsági	szilárd	„—
	másnemű	„	4.80—4.70
Káposzta-repcze	—	lanyha	—
Köles	—	csend.	4.20—4.80
Buza	tavasza	csend.	7.58—7.55
	junius 1894	„	7.25—7.27
	őszre	„	—
Tengeri	május-junius 1894	csend.	—
	szept-október 1893	„	4.79—4.81
Zab	Budapest sz. tavaszra	csend.	—
	Budapest sz. őszre	„	6.80—6.82
Káposzta-repcze	aug.-szeptember 1893	csend.	12.20—12.25

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. február 26.

Magyar aranyjáradék 4%	117.60
Magyar koronajáradék 4%	95.10
Magyar arany 4 1/2%	126.—
Magyar ezüst 4 1/2%	102.25
Magyar keleti vasút 1876.	123.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	95.25
Magyar italmegváltási kötvény	100.50
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyereványszerző kölesön	152.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölesön	141.75
Osztrák papírjáradék	98.—
Osztrák járadék ezüst	97.75
Osztrák járadék arany	120.25

Aradvárosi

színház.

Evadberlet
14. szám.

Havibérlet
3. szám.

Kedden, 1894. évi február hó 27-én:

UJHÁZY EDE urnak, a nemzeti színház művészének vendégfellépésével:

A Pont Biquet család.

Vigjáték 3 felvonásban. Írta: Alexander Bisson. Fordította: Náday Ferencz.

SZEMÉLYEK:

La Rejnette	—	Fenyvessi E.
Jaques	—	Tompa K.
Pont Biquet	—	Ujházy Ede.
Dagobert	—	Rónaszéki.
Toupence	—	Szendrei M.
Bouzu	—	Nyilassi M.]
Trumeau	—	Czakó.
Peczér	—	Szebenyi A.
Pont Biquetné	—	Bácsné.
Mathilde	—	Rónaszékiné.
Gabrielle	—	Kendy B.
Dumesni né	—	Kézdy J.
Godardné	—	Szedlarik A.

HELYÁRAK:

Nagyphaly, földszinten vagy első emeleten	6 frt — kr
Pály, földszinten vagy első emeleten	4 frt 50 kr
Pály, második emeleten	3 frt — kr
Támlásszék, (földszinten) a 0. és első három sorban	1 frt 20 kr
Támlásszék, (földszinten) 4., 5., 6. és 7. sorban	1 frt — kr
Támlásszék, (földszinten) 8., 9., 10., 11. és 12-ik sorban	— frt 80 kr
Második emeleten	— frt 80 kr
Második emeleten 2. és 3. sorban	— frt 60 kr
Második emeleten 4. és 5. sorban	— frt 50 kr
Harmadik emeleten, első sor közepén	— frt 50 kr
Harmadik emeleten, középen a többi sor oldalán minden sorban	— frt 40 kr
Karzatülés, középen	— frt 30 kr
Karzatülés, oldalán	— frt 20 kr
Egy szinlap a pénztárnál	— frt 10 kr

Kezdeté 7 órákor.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Árverési hirdetés.

Solymos község tulajdonát tevő I. számú (Kleucza nevé) II. és III. számú kőbányák kőtermelési joga Solymos községházánál f. évi márczius hó 8-án d. e. 10 órakor tartandó nyilvános árverésen egy, esetleg három évre bérbe adatni fognak.

A feltételek addig is a hivatalos órákban Solymoson a körjegyzői irodában megtekinthetők.

Solymos, 1894. évi február hó 22-én.

Papp Gábor
körjegyző.

1769/1894. szám.

166. 2—2.

Árlejtési hirdetés.

A nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszteriumnak f. évi február hó 8-án kelt 62534/893. számú magas intézménye folytán ezennel közhírre tételik, hogy a megye-egyházai piacsteren szükséges marha állás korlátainak elkészítése, továbbá az aradi kincstári palota bádógtetőzetének befestése céljából alólírott m. kir. jószágigazgatóság hivatalos helyiségében Aradon (pénzügyi palota) **1894. évi márczius hó 8-án délelőtt 10 órakor** felsőbb jóváhagyás fenntartása mellett írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni, melyre vállalkozók 10% bánatpénzzel ellátva oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az 50 kros bélyeggel ellátott lepecsételt és kellő feliratu írásbeli zárt ajánlatok és a kikiáltási összegnek megfelelő 10% bánatpénzzel ellátva az árlejtés megkezdéséig alólírott m. kir. államjóságigazgatósághoz adhatók be.

Ezen ajánlatokban, melyekben az 50 kros bélyeg a szövegezés első sorával szabályszerűen átírandó, a megajánlott vállalati összeg nemcsak számokkal, hanem betűkkel is tisztán, érthetően kiírandó és világosan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árlejtési jegyzőkönyv feltételeit és a költségvetésben feltüntetett munkálatokat tételről-tételre ismeri, azoknak magát feltétlenül aláveti és azokat elfogadja, megjegyezten, hogy ezen okmányokat aláírni köteles.

A korlátok költségvetési összege **1020 frt 98 kr.**

A kincstári palota tetőzetének befestési költsége **532 frt.**

A szó- és írásbeli ajánlattevők kívánatra igazolni tartoznak vagyoni állásukat és vállalkozói szakképességüket.

Oly egyének, kik csőd, gyámság, illetőleg gondnokság alatt állanak vagy akik nyerevényvágyból eredő büntetést elítéltek, azok az árlejtésben részt nem vehetnek, elkészt, valamint utóajánlatok és távirati ajánlatok semmi szín alatt sem fognak figyelembe vétetni még az esetben sem, ha azok egy újabb árlejtés megtartása esetén kötelezőleg fenntartatnak is.

A részletes árlejtési feltételek és költségvetési okmányok az alólírott m. kir. államjóságigazgatóságnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Aradon, 1894. február hó 19-én.

M. kir. államjóságigazgatóság.

(Utánnymomat nem díjaztatik.)

Hirdetés.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium az 1893. évi június hó 17-én kelt 59984. és 5312 | 894. sz. rendeletével a bokszei gör. kath. templom és paplaknál szükséges pótmunkáknak kivételét 2485 frt 5 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az **1894. évi márczius hó 12-ik napjának d. e. 10 órájárá** az Aradmegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítható, s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Aradon, 1894. évi február 22.

Pálffy József,
kir. főmérnök.

A mindenféle titkos nemi betegség és hólyaghurut ellen, mint gyógyszer ezeltől oly általános közkezdveltségben

részesült Copaiva-balzsam, ma már alig jön használatba, részint kellemetlen szaga és íze, részint a felbűfögés, hányinger s más egyéb gyomorhajók miatt, melyeket használata okoz.

A Midy ur által feltalált tiszta, lepárolt Santal-Szesz nem bír ezen kellemetlen tulajdonok egyikével sem s 48 óra alatt még a legidültebb s legfájdalmasabb kifolyásoknak is a nélkül, hogy a gyomornak terhére lenne, s minden befecskendezés segélye nélkül csaknem teljes megszűntét idézi elő.

Egy üveg ára használati utasítással s 50 tokcskával **2 frt 10 kr.** 145 1—12

Raktárhelyiség: Páris, 8. Rue Vivienne.

Kapható **Török József** gyógyszerész különlegességi főraktárában aradi fiókjában:

RING LAJOS

„Angyalhoz“ czimzett gyógyszerárában Aradon, Asztalos Sándor-utca 1. szám.

190 | 94. g. sz. ü.

1—3

Hirdetés.

A városi színházépület déli bérházának I-ső emeletén levő 3. számú, jelenleg br. Simonyi Lajosné urnó által birt és 5 utcái, 1 első, 1 cselédzobából, konyhából s kettős kamarából álló lakás f. évi május hó 1-től kezdve bérbeadó.

A bérbevétel iránt a gazdasági szék elnökénél lehet jelentkezni.

Arad, 1894. február hó 19-én.

Arad sz. kir. város gazdasági széke.

Pályázati hirdetés.

Aradvármege tek. törvényhatósági bizottságának 893. 720. sz. közgyűlési határozata folytán, 4875 frt költséggel egy új iskolának építése engedélyeztetvén, az építés keresztülvitelére vállalkozni szándékozók felkértenek, **f. évi márczius hó 20-ig** zárt ajánlataikat Arad-Szent-Márton rom. kath. hitközségi előjáróságának benyújtani.

Az építkezési tervrajz és költségvetés ugyan ezen község előjáróságánál a hivatalos órákban bármikor megtekinthető.

Kelt Arad-Szt.-Márton, 1894. február 25.

A hitközség előjárósága.

Nyomatott az „Aradi Nyomdatársaság“ könyvnyomdájában.

Pályázati hirdetés.

A ternovai járásban üresedésbe jött utmesteri állásra s a mennyiben ezen állás áthelyezés útján töltenék be, az üresedésbe jövő más utmesteri állásra ezennel pályázat nyitattik.

A ternovai utmesteri állás javadalmazása:
400 forint fizetés;
10 forint szertárbér;
8 forint irodaatalány;
57 forint 80 krajczár utiátalany.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy minősítettségüket s eddigi alka maztatásuk kitüntetése mellett szerkesztett pályázati kérvényeiket **folyó évi márczius hó 25-ig**, a vármegye főispánja Méltóságos Fabián László főispán urhoz nyujtsák be.

A megfelelő képesítéssel bíró kiszolgált altisztek az 1873. II. törvényzcikk 5. §-a értelmében előnnyel bírnak.

Aradon, 1894. évi február hó 21-én.

Szathmáry Gyula
a ispán.

A t. cz. gazdaközönségnek.

Van szerencsénk a t. cz. gazdaközönseget értesíteni, hogy a tavaszi idényre a legjobb minőségű

vasekék,

vetőgépek

és egyéb gazdasági eszközök, **elsőrendű orosz gépolaj eredeti hordókban** megérkeztek és jutányos árak mellett raktárukon kaphatók.

Szíves megbízásokat kérve, maradunk kiváló tisztelettel

Pollák és Polgár

Arad, fő-ut II. sz.

174 2—3

Arad szab. kir. város kapitányi hivatalától.

1978 | 894. k. h. sz.

3—3

Hirdetés.

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 3237/131—881. sz. a kelt s a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium által 54186 | 884. sz. a jóváhagyott szabályrendelet alapján felhivatnak a ház, kert, szőlő és földtulajdonosok és bérlők, hogy udvarukban, kertjükben, szőlőjükben és tanyaföldjeiken levő gyümölcs és diszfákról, bokrok és cserjékről a hernyófészkeket és petegyűrűket folyó évi márczius hó 15-éig leszedessék és azokat tüzeszélyre alkalmas helyen eljuttassák, — tavasz és nyár folyamata alatt mutatózó hernyókat és hernyóhálókat leszedessék és eljuttassák.

Egyben minden tulajdonos és bérlő felhivatik, hogy amennyiben szomszédja a fennebbi kötelezettségnek eleget nem tenne, azt a kapitányi hivatalnál bejelentse.

Erről az érdekeltek azon hozzáadással értesítettnek, hogy a rendes hernyózást mulasztó tulajdonosok vagy bérlők a hivatkozott szabályrendelet 4. §-a értelmében azonfelül hogy az elmulasztott munkálat az ő költségükre hivatalból fog elrendeltetni 25 frtig, a bejelentést mulasztó szomszédok pedig 10 frtig terjedhető pénzbírsággal fognak büntettetni.

A kártékony rovarokat pusztító éneklő madarak kímélése különösen ajánlatik a lakosság figyelmébe.

Aradon, 1894. február 15.

A főkapitány ur helyett:

Nyáry Béla
alkapitány.